

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de apel din Iași, secția I: Samuel și Mayer Veisengrün cu Iunius Leca și alții cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

Informațiuni — Bibliografie.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția I

Audiența de la 22 Octombrie 1901

Președenția D-lui I. T. BURADA, Prim-Președinte

Samuel și Mayer Veisengrün cu Iunius Leca și alții

Deciziunea No. 125

Autoritatea lucrului judecat. — Când există. — Hotărîre dată pe cale incidentală. — (Art. 1201 Codul civil).

Contestație la executare. — Hotărîri. — Pe ce cale se atacă asemenea hotărîri. — Apel. — Termen. — De când curge.

Autoritatea lucrului judecat. — Hotărîre greșit sau incomplet motivată. — Dispositiv. — De unde rezultă lucru judecat.

Minoritate. — Tutelă. — Acțiune imobiliară. — Consiliu de familie. — Dacă tutorele poate încuviința la o acțiune imobiliară făcută contra minorului. — Ce însemnează a încuviința. — (Art. 408 Codul civil).

1. Există lucru judecat când a doua cerere în judecată are același obiect, se întemeiază pe aceeași cauză și este între aceleași părți, făcute de ele și în contra lor în aceeași calitate, cu alte cuvinte când între cererea dedusă în judecată și între cererea judecată definitiv prin hotărîrea ce se invoacă ca autoritate de lucru judecat, există identitate de obiect, de cauză și de persoane, indiferent dacă hotărîrea a fost dată pe calea acțiunii principale sau pe cale incidentală, cum ar fi cea asupra unei contestații la executare, destul numai ca să fie o judecată anterioară asupra lucrului ce se deduce din nou în judecată.

2. Hotărîrile date în materie de contestație la executare, la urmărirea mobilă sau imobiliară, nu sunt supuse de cât la o singură cale de reformare, cea a apelului, și termenul de o lună de apel curge de la pronunțare iar nu de la comunicare, fără a se distinge între hotărîrile date în mod contradictor și acelea date în lipsa uneia din părți.

3. O motivare incompletă ca și o motivare greșită sau o lipsă de motivare nu ridică hotărîrea caracterul

de lucru judecat, de oare ce dispozitivul iar nu considerantele unei hotărîri constituie autoritatea lucrului judecat.

4. Tutorul poate, cu autorizațiunea consiliului de familie, intenta o acțiune imobiliară și încuviința la o asemenea cerere făcută de alții contra minorului, și a încuviința, din partea unui defendor, însemnează a recunoaște că cererea formată contra sa de adversar este fondată (*).

D-l Petru V. Sion, avocat dom. în Iași, ca procurator d-lor Samuel și Mayer Veisengrün domiciliați în Iași, prin petiția din 15 Ianuarie 1901 înreg. la No. 15 a făcut apel în contra sentinței trib. Bacău No. 665 pronunțată la 21 Decembrie 1900 în procesul făcut de d-l Iunius Leca domiciliat în comuna Letea, jud. Bacău, contra mamei sale Evdoxia Leca domiciliată în com. Bogdănești, jud. Bacău, pentru revandicarea unei porțiuni de 251 fălci din trupul moșiei Bogdănești, în care proces a făcut intervenție și d-l Dimitrie Leca domiciliat în comuna Gioseni, jud. Bacău, cerând și d-sa această revandicare, precum și numiții frați Veisengrün și moștenitorii def. Maria Lack ca creditorii ipotecari în moșia revandicată, cerând respingerea acestei acțiuni. De asemenea d-l Iunius I. Leca, prin petițiunea din 20 Februarie 1901, înreg. la No. 61, precum și d-l Dimitrie I. Leca, prin petițiunea din 17 Martie 1901, înreg. la No. 101, au făcut apel contra aceleiași sentințe.

Curtea deliberând, și

Având în vedere că, din acte și concluziunile orale

(*) Curtea nu face de cât a aplica textul art. 408, care este clar și formal în privința acțiunilor imobiliare. A încuviința (*acquiescer*) însemnează a recunoaște pretenția adversarului de dreptă și a renunța la orice apărare. Nu trebuie să confundăm încuviințarea cu transacția, pentru care legea prescrie anume forme (art. 413), căci transacția presupune sacrificii reciproci (cpr. C. București, Dreptul din 1901, No. 35 și din 1902, No. 2. Planiol, I, p. 796, nota 2 (ed. a 2-a), pe când încuviințarea implică că minorul n'a avut nici un drept. Cpr. Laurent, V, 67. Demolombe, VII, 748. Demante, II, 225 bis IV. — Nu trebuie de asemenea să confundăm încuviințarea cu desistarea, căci desistarea cuprinde în sine renunțarea la un drept, pe când încuviințarea presupune că minorul n'a avut nici un drept. Epitropul se poate desista de la procedura, căci, în asemenea caz, neversnicul nu pierde nimic; el nu se va putea însă desista de la fondul procesului (art. 260 Pr. civ.) de cât prin o transacție conform art. 413 C. civ. Veși t. II al Coment. noastre, p. 183, nota 4 și 202 nota 2.

și scrise ale părților, în fapt, rezultă că la 7 Ianuarie 1876, încetând din viață Enache Leca, lasă în urmă-și doi copii minori pe Iunius și pe Dumitru Leca, reclamantii de la prima instanță, sub tutela mamei lor Evdoxia Leca. După șase ani, în 1882, lancu Bontaș unul din creditorii def. Enache Leca, pentru îndestularea sa cu suma de 1450 galbeni ce avea să ia de la părintele minorilor Leca, pune în urmărire moșia, Bogdănești, situată în comuna Bogdănești, plasa Bistrița de sus, districtul Bacău; la 27 Octombrie același an, Evdoxia Leca, făcând contestație la această urmărire consiliul de familie al casei def. Enache Leca numește ca tutor ad-hoc pe Gh. Iurașcu pentru a reprezenta pe minori în judecata contestațiunei pornită de mamă contra lor și contra creditorului urmăritor, lancu Bontaș; în audiența din 18 Noembrie Evdoxia Leca, prin procuratorul său Vilner, presintă trib., pentru dovedirea dreptului său de proprietate asupra moșiei Bogdănești două acte unul din 1863 și altul al Curței de întărituri din Iași sub. No. 235 din 1858 și care, prin concluziunile puse, că, recunoscându-i-se dreptul de proprietate exclusivă asupra zisei moșii, să i se admită contestația și să se anuleze lucrările de urmărire; tutorul ad-hoc, Iurașcu, în temeiul autorizațiunei dată de consiliul de familie prin încheerea din 27 Octombrie, declară că, în adevăr, moșia este a contestatoarei Evdoxia Leca; aceleași concluziuni se pun de contestatoare și de tutorul ad-hoc, reprezentantul debitorilor urmăriti și în audiența din 30 Noembrie, când creditorul urmăritor Bontaș, al doilea defendor chemat în judecată, față cu actele și concluziunile arătate, deferă jurământ contestatoarei dacă nu stăpânește niște bucăți de pământ cumpărate de soțul ei Enache Leca de la Frunzete, Bonca, Mustești și Vasile Dascălu; contestatoarea acceptă jurământul și-l prestă în audiența din aceeași zi, când în urma actelor prezentate și concluziunilor puse de contestatoare, în urma concluziunilor puse de tutorul ad-hoc și în urma jurământului prestat, trib. de Bacău prin sentința No. 246 constatând că imobilul urmărit este proprietatea Evdoxiei Leca, îi admite în totul contestațiunea și anulează lucrările de urmărire:

Că, în urmă, în 1884, doi ani de la judecata din 1882, Evdoxia Leca, donează fiului său Iunius Leca, devenit major, jumătate din moșia Bogdănești, Iunius Leca acceptă donațiunea, și, în 1887, după trei ani, asigură în moșia dăruită zestrea soției sale, apoi; după doi ani, la 13 Octombrie 1889, redonează mamei sale porțiunea ce i se dăruise de aceasta, în 1884;

Că în anul următor, 1890, prin fiul său Iunius Leca, autorizat cu procură autenticată de trib. Bacău sub No. 827 din 7 Decembrie 1889, Evdoxia Leca contractează la prima societate de credit funciar român din București un împrumut în sumă de 90000 lei pentru a cărui garanție îi constituie o ipotecă în primul rang, asupra moșiei Bogdănești prin actul de ipotecă, Iunius Leca, la art. 8, declară că întinderea moșiei ipotecată în dreapta și absolută proprietate a mamei sale, este, afară de pământul dat locuitorilor foști clăcași de 377 fălci, 21 prăjini și 4 stinjeni, iar la art. 9, arată că această proprietate este venită mamei sale, parte prin moștenire de la repositul ei părinte Șerban Boteanu, și parte prin

cumpărătura de la diferite persoane, în urma morței soțului ei Enache Leca;

Că, Evdoxia Leca, făcând noi împrumuturi, constituie asupra aceleiași moșii în întinderea și limitele din actul către Creditul funciar, următoarele ipoteci: în 1891, Mariei Lack în al doilea rang, pentru suma de 30000 lei, în 1892 fraților Samuel și Mayer Veisengrün în al treilea rang, pentru suma de 40000 lei; în 1894, lui Isdrael Daniel, în al patrulea rang, pentru suma de 24700 lei, și în fine, în 1897, însuși fiului său Iunius Leca, în al cincilea rang, pentru suma de 30000 lei;

Că în 1896, înainte de ipoteca lui Iunius Leca, frații Veisengrün pun în urmărire moșia Bogdănești pentru îndestularea lor cu suma datorită prin actul de ipotecă din 1892; Iunius Leca la 11 Iunie 1897, intențază d'înainte trib. Bacău acțiunea de față prin care cere a se condamna mama sa ca să-i lase în plină proprietate 251 fălci, 21 prăjini și 20 stinjeni din moșia Bogdănești, apoi cu un certificat eliberat de la Bacău se prezintă la trib. Iași de la care cere și obține suspendarea urmăririi până la judecarea acțiunei sale de către trib. de Bacău; până la termenul de 2 Septembrie fixat pentru judecarea acțiunei intentată de Iunius Leca, interveni Creditul funciar, Maria Lack și frații Veisengrün, în calitate de creditorii ipotecari ai defendoarei Evdoxia Leca; Creditul funciar, însă, în urma declarațiunei scrise și verbale făcute de Iunius Leca că-i recunoaște ipoteca, în aceeași zi își retrage intervențiunea. Tocmai după doi ani trecuți, la 16 Noembrie 1899, intervine în acest proces și Dimitrie Leca, pentru a i se recunoaște, susține el, dreptul la jumătate din pământul reclamat de fratele său Iunius Leca, de și acesta prin petițiunea de intentarea acțiunei, afirmă că tot pământul reclamat de el, în urma unei împărțeli intervenite între el și Dimitrie Leca, se cuvine numai lui;

Că în fine, trib. de Bacău, după multe amânări judecând acest proces, prin sentința No. 665 din 21 Decembrie 1900, admite intervențiile fraților Samuel și Mayer Veisengrün și Mariei Lack reprezentată prin succesorii săi fii Adolf Lack, Nicolas Lack, Bertha Vortman și Elisa Aronsohn, respinge acțiunea lui Iunius Leca și intervenția lui Dimitrie Leca și condamnă pe Iunius Leca a plăti creditorilor intervenienți câte 400 lei de fie-care, ca cheltueli de judecată; contra acestei hotărâri s'a declarat apel atât de reclamantii Iunius și Dimitrie Leca, cât și de creditorii intervenienți frații Samuel și Mayer Veisengrün;

Asupra apelului declarat de Iunius și Dimitrie Leca:

Având în vedere că frații Leca revandică moșia Bogdănești ca moștenire rămasă de la def. lor părinte Enache Leca, care, la rëndul său, ar fi dobândit-o prin cumpărătură, în 1864, de la Șerban Boteanu și prin prescripție de 10 ani de la 1864-1874, întemeiată pe just titlu și bună credință;

Având în vedere că în contra acestor pretențiuni intervenienții Veisengrün și Lack, căci defendoarea Evdoxia nu s'a prezentat nici odată, în tot cursul judecăței acestui proces, în calitate de creditorii ipotecari ai aceștia opun, printre alte mijloace de apărare, finele de neprimire basat pe autoritatea lucrului judecat rezultând din sentința trib. Bacău No. 246 din 30 Noem-

brie 1882, dată asupra contestațiunei ridicată de debitorii lor la urmărirea moșiei Bogdănești, după cererea creditorului Iancu Bontaș ;

Având în vedere, că, conform art. 1201 C. civ. lucrul judecat există, când a doua cerere în judecată are același obiect, se întemeiază pe aceeași cauză, și este între aceleași părți, făcute de ele și în contra lor, în aceeași calitate, cu alte cuvinte când între cererea dedusă în judecată și între cererea judecată definitiv prin hotărîrea ce se invoacă ca autoritate de lucru judecat, există identitate de obiect, de cauză și de persoane, indiferent dacă hotărîrea a fost dată pe calea acțiunei principale sau pe cale incidentală, ca, în specie, asupra unei contestațiuni la executare, destul numai ca să fie o judecată anterioară asupra lucrului ce se deduce din nou în judecată ;

Având în vedere că, în speță, între contestațiunea ridicată de Evdoxia Leca, contra executărei din 1882 și între acțiunea de revendicare dedusă astă-zî în judecată există identitate de obiect, de cauze și de persoane. În adevăr, din actele, faptele și circumstanțele expuse, rezultă că atunci ca și acum în instanță figura și Evdoxia Leca și frații Iunius și Dimitrie Leca, reprezentați atunci, pentru că erau minori prin tutorul ad-hoc Gh. Iurașcu ; atunci se revandică de către Evdoxia Leca întreaga moșie Bogdănești contra minorilor săi frații Iunius și Dimitrie Leca, astă-zî se revandică de aceștia contra mamei lor o parte din aceeași moșie ; în fine, frații Leca, astă-zî, revandică moșia ca succesiune a def. lor părinte care și el ar fi avut-o dobîndită prin cumpărătură și prescripțiune, cauză care exista deja în 1882, când reprezentantul minorilor drept ori-ce apărare, conformându-se autorizației consiliului de familie, recunoaște, fără nici o rezervă, că întreaga moșie Bogdănești este proprietatea contestatoarei, iar nu a minorilor pe care îi reprezenta, că ast-fel fiind ei deveniți majori nu mai pot pune astă-zî din nou în discuțiune ceia ce atunci s'a judecat definitiv, de cât numai dacă ar invoca și dovedi o nouă cauză de achizițiune posterioară sentinței din 1882, și întru cât o atare cauză nu există și nici se pretinde că ar exista, finele de neprimire basat pe autoritatea lucrului judecat tras din sentința No. 246/82, se găsește fondat și deci urmează a fi admis ;

Având în vedere că, în contra acestui fine de neprimire, apelanții Iunius și Dumitru Leca, obiectează în primul loc că hotărîrea No. 246/82 nu ar fi definitivă de oare-ce prin contestațiunea sa Evdoxia Leca, tinzînd la revandicarea moșiei urmărite, termenul de apel în contra hotărîrei dată asupra acelei contestații este de două luni și curge conform dreptului comun de la comunicare, iar nu de la pronunțare ; că întru cât zisa hotărîre nu le-a fost comunicată, ei se găsesc încă și astă-zî în termen de a o apela ;

Având în vedere că, fiind vorba de o contestațiune la executare, urmărirea mobilă sau imobilă în vederea urgenței ce trebuie să domine în această materie legiuitorul derogând de la dreptul comun a creat o procedură specială și excepțională mai cu seamă în privința căilor de reformarea hotărîrilor, stabilind o singură cale de reformare, apelul, pe care-l reduce la

o lună în loc de două, fixând ca punct de plecare data pronunțării hotărîrei, ear nu a comunicărei, fără a distinge între hotărîrile date în mod contradictor, și acele date în lipsa uneia din părți ;

Având în vedere că, în speță, hotărîrea No. 246, fiind pronunțată în ziua de 30 Noembrie 1882, și nefiind apelată în termen de o lună de la data pronunțării, ea a rămas definitivă, și dar prima obiecțiune făcută în această privință se găsește nefondată ;

Având în vedere că, în al doilea rînd, contra aceluiași fine de neprimire, frații Leca obiectează, că hotărîrea No. 246/82 fiind bazată pe jurămîntul deferit de Bontaș și prestat de Evdoxia Leca, asupra unor bucăți de pămînt altul de cât cel reclamat de ei, este resinter alios acta, pentru ei debitorii urmăriți în 1882 ;

Având în vedere că, în fapt, se constată că contestația Evdoxia Leca a fost îndreptată nu numai contra creditorului urmăritor Iancu Bontaș, ci și în contra debitorilor urmăriți minorii Leca, legal reprezentați atunci în justiție prin tutorele ad-hoc Iurașcu ; că în tot cursul procesului contestatoarea a pus concluziuni contra ambilor acești defendori ; că prin acele concluziuni tindea la revandicarea întregii moșii Bogdănești, așa cum era urmărită, iar nu numai a acelor mici bucăți de pămînt pentru care Bontaș îi deferise jurămînt ; că prin hotărîrea sa, trib. recunoscînd că proprietatea imobilului urmărit aparține contestatoarei, iar nu minorilor, admite în totul contestația și anulează urmărirea ;

Având în vedere că, de și trib. în hotărîre pune un considerent numai pentru jurămînt, nu și pentru actele prezentate de contestatoare, și recunoașterea făcută de tutorul ad-hoc, totuși acest fapt care ar constitui o motivare incompletă, și care, ca și o motivare greșită sau o lipsă de motivare, nu ridică hotărîrei caracterul de lucru judecat, de oare-ce dispozitivul, iar nu considerentele unei hotărîri, constituie autoritatea lucrului judecat ; că în asemenea cazuri și când dispozitivul ar da loc la interpretare, cea ce nu este în speță, pentru a se ști ce s'a hotărît, trebuie a combina concluziunile părților cu dispozitivul hotărîrei și din o atare combinare rezultă în mod neîndoios că, cea ce s'a cerut prin contestația și concluziunile puse de părți și cea ce s'a hotărît de judecată în 1882, a fost că, întreaga moșie Bogdănești este proprietatea Evdoxiei Leca, recunoscut fiind aceasta în mod expres prin chiar considerentele acelei hotărîri ; că dar și această obiecțiune este lipsită de temei ;

Având în vedere că, în al treilea rînd, frații Leca tot contra aceluiași fine de neprimire obiectează că ei n'au fost legal reprezentanți în judecata din 1882, în care muma lor era reclamantă căci tutorul ad-hoc Iurașcu nu putea să-i oblige prin declarațiunea ce a făcut că moșia era a mamei și nu a lor ;

Având în vedere că tutorul conf. art. 408 C. civil, poate cu autorizațiunea consiliului de familie, intenta o acțiune imobiliară și încuviința la o asemenea cerere făcută de alții contra minorului și a încuviința, din partea unui defendor, însemnează a recunoaște că cererea formată contra sa de adversar este fondată ;

Având în vedere că, în speță, tutorul ad-hoc Iu-

rașcu recunoscând că moșia revandicată de Evdoxia Leca era proprietatea ei și nu a minorilor pe care îi reprezenta. n'a făcut de cât să încuviințeze la cererea reclamantei recunoscând că are dreptate, act pe care putea să'l facă de oare-ce fusese autorizat de consiliul de familie prin încheierea din 27 Octombrie 1882, a face o atare declarațiune, că așa fiind și această obiecție se găsește nefondată;

Având în vedere că, ultima obiecțiune făcută de frații Leca contra finelui de neprimire este că judecata din 1882 nu ar fi de cât un simulacru petrecut între tutorele ad-hoc și mama lor cu știrea și învoirea consiliului de familie;

Având în vedere că, în fapt, din nimic nu rezultă acest lucru, rezultă însă că frații Leca până la 1897 data intentării acțiunii de față n'au ridicat nici o pretențiune asupra moșiei Bogdănești; că din contra Evdoxia Leca și mai înainte și 'n urmă de 1882, s'a comportat ca singura proprietară a zisei moșii și aceeași față chiar cu fii săi Iunius și Dimitrie Leca, cari, departe de a contesta acest drept i l'a recunoscut;

În adevăr, Iunius Leca, căci el singur este adevărat reclamant, primește donația făcută în 1884 din chiar moșia ce revendică astăzi; afirmă în 1890 în actul de ipotecă constituită în favoarea Creditului fonciar, că întreaga moșie ipotecată este proprietatea dreaptă și absolută a mamei sale, în fine, el singur, în 1897, împrumută mamei sale 30000 lei și primesce a i se constitui ipotecă în aceeași moșie, în al cincilea rang după Credit și cei-Palți creditorii ipotecari;

Că, afară de aceasta, dacă frații Leca deveniți majori în scurt timp de la judecata din 1882: Iunius în 1883, Dimitrie în 1885, ar fi crezut că în acea judecată au fost rău apărați de tutorul ad-hoc, nu ar fi avut de cât să ceară revisuirea hotărârii, cea ce n'au făcut în termenul prescris de lege, că ast-fel fiind și această ultimă obiecțiune găsindu-se nefondată, apelul fraților Iunius și Dimitrie Leca urmează a fi respins.

Asupra apelului creditorilor intervenienți Samuel și Mayer Veisengrün:

Având în vedere că, prin apelul lor, frații Veisengrün cer a se condamna Iunius și Dimitrie Leca la plata sumei de 5000 lei ca daune, cheltueli de judecată și plată de avocați;

Având în vedere că, în ce privește daunele cerute de frații Veisengrün, nedovedindu-se cu nimic că din faptul fraților Leca, ar fi suferit vre-o pagubă alta de cât cheltuelile de judecată și care ar fi quantumul acelor pagube, apelul lor asupra acestui punct se găsește nefondat și deci urmează a fi respins;

Având în vedere că, în ce privește cheltuelile de judecată și plata de avocați, judecătorii de la prima instanță le-a acordat deja suma de 400 lei și astăzi nedovedind că din cauza și cu ocaziunea acestui proces la prima instanță ar fi cheltuit mai mult de cât suma acordată, apelul lor și asupra acestui punct, e nefondat și ca atare urmează a fi respins;

Având în vedere că, în ce privește cererea de cheltueli de judecată pricinuite cu judecarea apelurilor de față, întru cât ambele părți cădând în apel, Curtea le compensează în totul.

Pentru aceste motive, respinge toate apelurile și con-

firmă sentința trib. Bacău No. 665 din 21 Decembrie 1900.

(ss) I. T. Burada, N. Volenti, I. Sinescu, V. Pretorian.

Observație. — Pentru ca să existe lucru judecat legea cere o întreită identitate între decizia dată și cea care urmează a interveni după o nouă cerere: identitatea de obiect (*eadem res*), de cauză (*eadem causa petendi*) și de părți (*eadem conditio personarum*). Cu alte cuvinte, trebuie ca aceeași chestiune, *eadem quaestio* (L. 7, § 4, Dig., *de exceptione rei judicatae*, 44, 2) să fie agitată între aceleași părți având aceeași calitate. «*Cum quaeritur, haec exceptio noceat necne: inspiciendum est an idem corpus sit, quantitas eadem, idem jus et an eadem causa petendi, et eadem conditio personarum*» (1).

Dacă toate aceste condițiuni nu se găsesc întrunite la un loc, nu există lucru judecat: «*Quae nisi omnia concurrant, alia res est*» (2). Dacă ele sunt întrunite la un loc, există lucru judecat, adică o presumpție legală de adevăr (art. 1200, § ultim) (3), ori cât de greșită și de nedreaptă ar fi hotărârea.

Presumpția de adevăr, cuprinsă în art. 1201, acopere deci erorile cele mai grosiere, îndată ce ele au făcut obiectul unei hotărâri remasă definitivă (4), și partea chemată de aceeași persoană pentru același lucru din nou în judecată are, spre a întrebuița terminologia inexactă a doctrinei (5), o excepție (*exceptio rei judicatae*), pentru a respinge această nouă acțiune.

(1) L. 12, 13, 14, *ab initio*, Dig., *De exceptione rei judicatae*, 44, 2. Aceste sunt textele de la care legiuitorul modern a împrumutat identitatea de cauză. Este însă de observat că jurisconsultul Paul, în textele menționate, se ocupă numai de acțiunile reale și că legiuitorul modern, generalizând această teorie, a aplicat-o fără cuvânt și acțiunilor personale. Identitatea de cauză ar putea foarte bine fi desființată, și cu aceasta s'ar înlătura o mulțime de dificultăți. Elementele lucrului judecat ar fi ast-fel numai două: *eadem res și eadem personae*. Cpr. Planiol, I, 369, 370 (ed. 2-a) și II, 168, 169 (ed. 1-a).

(2) L. 14, Dig., *loco supra cit.*

(3) *Res judicata pro veritate accipitur*. L. 207, Dig., *De regulis juris antiqui*, 50, 17 și L. 25, *in fine*, Dig., *De statu hominum*, 1, 5. Această axiomă este înscrisă în art. 1414 din Proiectul Codului japonez, elaborat de profesorul Boissonade. Un jurisconsult spaniol din secolul al XVI-lea a dis că autoritatea lucrului judecat este mai mare de cât însuși adevărul: *Auctoritas rei judicatae praevallet veritati*.

(4) L. unică Cod., *De errore calculi*, 2, 5; L. 2, Cod., *De re judicata*, 7, 52; L. 55, Dig., *De re judicata*, 42, 1; L. 65, § 2, *Ad S. consultum Trebellianum*, 36, 1.

(5) Autorii dic în genere că acea care se pune la adăpostul lucrului judecat învoacă excepțiunea *rei judicatae*. Această expresie nu este însă tocmai exactă, pentru că mijlocul tras din autoritatea lucrului judecat nu mai este astăzi o pură excepție de procedură ca la Romani, de natură a împiedica numai reînnoirea acțiunii (cpr. Instit. *De exceptionibus*, IV, 13, § 5), ci constituie o apărare de fond. Cuvântul excepție este mai cu samă inexact când lucrul judecat se propune de reclamant. Cpr. Garsonnet, *Pr. civ.*, III, § 465, p. 237, nota 3, *in fine* (ed. 1). Pand. fr., *Chose jugée*, 8. Répert. Sirey, *ed.* V^o, 767. Demolombe, XXX, 297, 377. Bonnier, 866.

Această presumpțiune poate une ori fi periculoasă, însă ea se impune, pentru că numai grație acestui mare principiu poate să domnească ordinea și pacea între cetățeni. Eată cum un autor se exprimă în această privință ⁽⁶⁾:

«Ce principe, cette vérité légale, repose sur une présomption, à savoir que la décision intervenue sur le litige est l'exacte expression de la vérité. Comme toutes les présomptions, celle-ci est souvent dangereuse: elle attribue en effet à la justice humaine une infaillibilité qui ne devra jamais se démentir, elle suppose les magistrats constamment instruits, attentifs, intègres; elle admet qu'ils ne tombent jamais ni dans des erreurs de droit, ni dans des erreurs de fait. Il y a là évidemment un danger, il y a un inconvénient fâcheux, mais cet inconvénient et ce danger sont moins à redouter encore que ceux qui auraient résulté de l'instabilité des décisions judiciaires, source certaine, dit le jurisconsulte Paul, de difficultés aussi graves que inexorables, surtout si l'on se fût trouvé en présence de décisions opposées: «*Ne aliter modus litium multiplicatus summam atque inextricabilem faciat difficultatem, maximè si diversa pronuntiarentur*» ⁽⁷⁾. Le côté périlleux de cette présomption est donc tout exceptionnel: si parfois l'autorité de la chose jugée couvre une erreur judiciaire, c'est là un mal nécessaire, amplement compensé par l'utilité de la fiction de vérité attribuée aux jugements... Il faut donc reconnaître que l'autorité attribuée aux jugements est indispensable pour la conservation des intérêts des particuliers et la sauvegarde de ceux de la société, etc.»

«Autoritatea lucrului judecat, țice un alt autor ⁽⁸⁾, este autoritatea însuși a justiției, și respectul ce 'i se datorește este respectul ce fie-care trebuie să aibă pentru actele de suveranitate și pentru legile țarei sale». Ciccerone a putut deci țice cu drept cuvânt în una din cele mai frumoase ale sale orațiuni (*pro Sulla*): «*Status reipublicæ rebus judicatis maxime continetur*».

Ca atare, autoritatea lucrului judecat se impune deci: 1° pentru a înlătura contradicțiile judecătorești, cari ar slăbi respectul datorit justiției și demnitatea de care trebuie să se bucure în Stat puterea judecătorească; ear 2° pentru a pune un capăt contestațiilor dintre impričinați, cari, prin posibilitatea de a reveni mereu în discuție, după cum era la noi sub legislațiile anterioare, ar arunca cea mai mare incertitudine în transacțiile omenești. O cauză odată sfârșită, țice o lege din

Codul lui Justinian, nu trebuie să mai fie reincepută. «*Nec enim instaurari finita rerum judicatarum patitur auctoritas*» ⁽⁹⁾; ear Andronaki Donici, în înțelepciunea sa, prevede că «Judecățile ce au luat sfârșit după pravilă și cu desfaceri și isbrăniri, *nicî cu porunca stăpânirei nu se pot strica*» ⁽¹⁰⁾. Ele se stricau cu tote acestea la venirea fie-cărui Domn; căci, după cum foarte bine observă C. Negruzzi, în precuvântarea Codului lui Andr. Donici (ed. din 1858), pricinile semănau cu pânza Penelopei; ele nu se mai curmau, ci se încurcau, mergeau și se inoeau din Domn în Domn, și pre Domni îi schimba des mazilia sau streangul!

Lucrul judecat, această necesitate care, mai cu seamă în materie represivă, constituie una din cele mai mari garanții sociale ⁽¹¹⁾, nu exista nicî în această privință; căci, după vechiul Cod criminal al Moldovei din 1826, acel desvinovățit prin o hotărîre de fond putea fi chemat a se desvinovăți din nou, cât timp faptul pentru care fusese achitat nu era încă prescris, și aceasta independent de împrejurarea dacă s'ar fi descoperit sau nu indiciu nou de culpabilitate. Așa dar, ceea ce a existat la toate popoarele, la Indieni după legile lui Manu, la Evreii, după cum ne atestă mai multe texte din vechiul testament, la Grecii după legile lui Solon, la Romani, etc. n'a existat până mai dăunăzi în țara românească, atât de inapoiată eram! ⁽¹²⁾.

Autoritatea lucrului judecat poate să resulte din ori ce hotărîre contencioasă, fie ea dată pe calea acțiunii principale, fie pe calea incidentală ⁽¹³⁾, sau a unei cereri reconvenționale ⁽¹⁴⁾, sau pe calea de contestație la urmărire ⁽¹⁵⁾, destul numai ca să existe elementele constitutive ale acestei presumpțiuni stabilită de lege, și să fie o judecată definitivă anterioară asupra lucrului supus din nou judecătii.

Imprejurarea că hotărîrea anterioară și-ar fi perdut forța ei executorie prin neaducerea ei la îndeplinire timp de trei-deci de ani (art. 404 Pr. civ.) nu rădică hotărîrei caracterul de adevăr ju-

⁽⁹⁾ L. 5, Cod., *De re judicata*, 7, 52.

⁽¹⁰⁾ Capit. 42, § 2. Veđi și art. 364 din Regul. organic al Moldovei, citat textual în t. VII a Comentariilor noastre p. 450.

⁽¹¹⁾ Cpr. Haus, *Pr. généraux de dr. pénal belge* (ed. a 3-a, 1889), II, 1291.

⁽¹²⁾ A se vedea în această privință în t. VII a Comentariilor noastre, capit. ce am consacrat Autorității lucrului judecat în materie represivă, materie care actualmente se găsește sub tipar.

⁽¹³⁾ Cpr. Trib. Mehedinți. *Dreptul* din 1896, No. 9. Veđi și Trib. Covurlui. *Dreptul* din 1897, No. 58. Cas. rom. și C. Galați. Bulet. s-a 1, 1889, p. 808. *Dreptul* din 1889, No. 53.

⁽¹⁴⁾ Cas. rom. Secții-unite. *Dreptul* din 1888, No. 69 și Bulet. 1888, p. 845. Cas. fr. D. P. 1902, 1, 47.

⁽¹⁵⁾ Cas. rom. Bulet. s-a 1, 1891, p. 148. Bulet. 1898, p. 834. C. București și Galați. *Dreptul* din 1889, No. 46 și 53.

⁽⁶⁾ Allard, *Étude sur la chose jugée*, p. 3 urm. (1873).

⁽⁷⁾ L. 6, Dig., *De exceptione rei judicatae*, 44, 2.

⁽⁸⁾ Larombière, *Oblig.*, V, art. 1351, No. 1.

decătorească (16), de și din art. 404 Pr. civ. ar părea să resulte contrariul; căci acest text prevede că neaducerea unei hotărâri la îndeplinire în termenul prescris de lege, adică 30 de ani în privința hotărârilor civile și 10 ani în materie comercială (art. 947 C. com.) (17), rădică hotărârei *insuși puterea lucrului judecat*, inexactitate de text care s'a strecurat atât în Procedura revisuită de d-l C. G. Dissescu, cât și în noul Proiect pendent înaintea Camerelor.

Este indiferent de asemenea dacă punctul asupra căruia judecata a statuat a fost supus judecății de reclamant pe calea principală, sau de părît pe calea de excepție (*exciptendo*) (18).

Dacă însă o chestiune a fost numai invocată pe calea incidentală, ca mijloc de apărare, fără ca să se fi dat o hotărâre asupra ei, nu există lucru judecat (19).

Autoritatea care resultă din lucru judecat poate fi opusă atât de reclamant cât și de părît, în ori-ce stare a procesului, înaintea judecătorilor fondului, nu însă pentru prima oară înaintea Curței de casație (20).

Ea poate fi propusă în ori-ce materie, chiar privitoare la ordinea publică, pentru că ordinea publică este tocmai interesată la stabilitatea judecăților (21).

Rămâne însă bine înțeles că numai partea care a figurat în proces sau moștenitorii ei pot propune această excepție (22). În nici un caz însă judecătorii nu pot, în materie civilă (23), să invoace autoritatea lucrului judecat din oficiu, pentru că ea constituie un mijloc atât de fapt cât și de

(16) Trib. Fălciu. *Dreptul* din 1891, No. 48.

(17) Această chestiune este însă controversată în privința hotărârilor comerciale, cărora unui aplică tot termenul de 30 de ani, prevăzut de Procedura civilă. Veđi autorii citați într'un sens și în altul de Achille Gatti (judecător la trib. din Roma), *Dell'autorità del giudicato civile nel diritto moderno italiano* (carte apărută în Iunie 1902), No. 188, p. 367 urm. Vom publica de curând un studiu spre a arăta care sunt, după părerea noastră, adevăratele principii în această privință.

(18) Cas. rom. Bulet. s-a I, 1892, p. 970.

(19) Cas. rom. *Dreptul* din 1893, No. 37 și Bulet. s-a I, 1893, p. 328. *Dreptul* din 1883, No. 36.

(20) Cas. fr. D. P. 1901. I. 153. Sirey, 88. I. 325. Sirey, 89. I. 356. *Pand. Périod.* 89. I. 12, 319, 456 și 470. Sirey, 93. I. 10. Cas. rom. Bulet. 1869, p. 145 și 458. Bulet. 1886, p. 484. *Dreptul* din 1886, No. 7. Bulet. 1892, p. 35. Bulet. 1898, p. 388. Griolet, *De l'autorité de la chose jugée*, p. 176, 177. Demolombe, XXX, 379. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 403. Larombière, V, art. 1351, No. 152. Vigié, II, 1658. *Pand. fr.*, *Chose jugée*, 1527 și *Cassat. civ.*, 1281. T. Huc, VIII, 333. Glasson, *Pr. civ.*, I, p. 126. Répert. Dalloz, *Supplém.*, V^o *Cassation*, 435 și numeroasele decizii citate acolo. Crépon, *Pourvoi en cassat.*, II, 1243 urm. Fuzier-Herman, III, art. 1351, No. 1534 urm. Laurent, XX, 135, 138.

(21) *Pand. fr.*, *Chose jugée*, 18 urm. Lacombe, *Autorité de la chose jugée* (1866), 255, p. 269.

(22) Cpr. Cas. rom. Bulet. s-a I, 1900, p. 836.

(23) În materie penală însă, autoritatea lucrului judecat este ca și prescripția, de ordine publică; de unde resultă că

drept, la care partea interesată poate să renunțe nepropunând-o înaintea judecătorilor fondului (24).

Art. 1201 edictând o presumpție legală, este, ca atare, de strictă interpretare; de unde resultă că îndată ce ar fi indoeală asupra existenței unuia din elementele caracteristice ale lucrului judecat, excepția va fi respinsă, fiind că ea este prin esența sa restrictivă, după cum foarte bine observă Curtea din Douai (25).

Acestea am avut de spus de o cam dată asupra autorității lucrului judecat. Elementele acestei presumpțiuni vor face obiectul unui studiu ulterior mult mai dezvoltat.

Prin decisiunea ce publicăm astăzi, Curtea din Iași pune în princiū că o motivare incompletă ca și o motivare greșită sau chiar o lipsă de motivare nu rădică hotărârei caracterul de lucru judecat, de oare ce dispozitivul, ear nu considerentele sale constituie autoritatea lucrului judecat.

Este, în adevăr, de princiū că nu toate enunțările cuprinse într'o hotărâre au puterea lucrului judecat (26), și că această autoritate stă numai în dispozitivul hotărârei. În adevăr, dacă motivele cu care judecătorul este neapărat dator să sprijinească soluția ce dă litigiului (art. 123 Pr. civ.), pot, când ele sunt de acord cu dispozitivul să'l lumineze într'u cât-va, totuși acest din

ea poate fi propusă pentru prima oară în casație și să fie chiar invocată de judecătorii din oficiu. Veđi Pand. fr., *Chose jugée*, 2037 urm. Répert. Sirey, *cod. V^o*, 1047. H. Laurens, *De l'autorité de la chose jugée*, etc. (1885), p. 177. Cas. rom. *Dreptul* din 1891, No. 10 și Bulet. Cas. s-a II, 1891, p. 69.—Excepția lucrului judecat va putea și va trebui chiar să fie opusă de judecătorii din oficiu, în materie civilă, numai în cașurile în care legea nu admite consimțimentul părților, de exemplu, în materie de separare de patrimoniu (art. 1258). T. Huc, VIII, 333. *Pand. fr.*, *Chose jugée*, 1519. C. Rouen, D. P. 75. 2. 213.

(24) Cas. rom. Bulet. s-a I, 1889, consid. de la p. 952 Bulet. 1899, p. 115 (decizie pronunțată în unire cu concluziunile noastre). Bulet. s-a I, 1878, p. 302. Bulet. s-a I, 1885, p. 906. *Dreptul* din 1886, No. 7. *Dreptul* din 1893, No. 81. Cas. fr. Sirey, 62. I. 173. D. P. 61. I. 427. Aubry et Rau, *loco cit.*, p. 403, text și nota 122. Vigié, II, 1657. Duranton, XIII, 528 bis. *Pand. fr.*, *Chose jugée*, 1502 urm., 1518 și *Cassat. civ.*, 1111. T. Huc, VIII, 333. Glasson, *op. și loco cit.* Larombière, V, art. 1351, No. 151. Demolombe, XXX, 378. Griolet, *op. cit.*, p. 169. Ricci, *Delle prove*, 346. Thiry, III, 172. Laurent, XX, 137. Fuzier-Herman, III, art. 1351, No. 1529. Garsonnet, *Pr. civ.*, III, 465 p. 237, text și nota 6 (ed. 1-a). Répert. Sirey, *Chose jugée*, 769, etc.

(25) Veđi Répert. Dalloz, *Chose jugée*, 293, *in fine*. Cpr. *Pand. fr.*, *Chose jugée*, 23. Ricci, *Delle prove*, 347, și deciziile italiene citate de acest autor.

(26) «Non omnis vox iudicis judiciali continet auctoritatem». L. 7, *in medio*, Cod., *De sententiis et interlocutionibus omnium iudicum*, 7. 45. De aceea, nici nu se poate face apel sau recurs numai contra motivelor unei decizii. Cpr. *Pand. fr.*, *Chose jugée*, 321 și *Cass. civ.*, 172 și 840. Répert. Sirey, *Cassation*, 3062 urm. Allard, *op. cit.*, p. 207. Cas. fr. D. P. 90. I. 257.

urmă rămâne în genere singur legea contestațiunii⁽²⁷⁾.

Dispositivul hotărârii, dice Curtea de casație din Franția, constituie lucrul judecat, și enunțările cuprinse în motive nu participă la acest caracter de cât atunci când sunt în legătură cu dispozitivul⁽²⁸⁾.

Motivele unei hotărâri, zice Curtea din București, au puterea lucrului judecat când ele sunt determinante și se leagă în mod strâns cu dispozitivul ei⁽²⁹⁾.

Așa dar, o chestiune nu poate fi considerată ca judecată prin faptul că a fost examinată numai în motivele sentinței, dacă ea n'a fost rezolvită cel puțin în mod implicit⁽³⁰⁾ și prin dispozitivul ei⁽³¹⁾.

Prin urmare, principiul trebuie ast-fel formulat: Autoritatea lucrului judecat stă numai în dispozitivul hotărârii în privința punctelor decise

⁽²⁷⁾ Cas. rom. s-a civ. Bulet. 1869, p. 65. Bulet. s-a I, 1882, p. 285 și *Dreptul* din 1882, No. 60. Bulet. s-a I, 1892, p. 437. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1890, No. 19. C. București, *Dreptul* din 1882, No. 60. Cpr. și C. Iași, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 19. Trib. Mehedinți, *Dreptul* din 1896, No. 9. Cas. fr. D. P. 91. 1. 15. Sirey, 91. 1. 248. D. P. 93. 1. 316. D. P. 95. 1. 312. *Pand. Périod.* 1901. 1. 42. C. Riom, Douai și Pau. D. P. 92. 2. 133. Sirey, 96. 2. 148. Sirey, 1900. 2. 36. Trib. Paris. *Pand. Périod.* 90. 2. 270. D. P. 94. 2. 465. Cpr. și C. Dijon (soluție implicită). D. P. 1901. 2. 70, Trib. St. Etienne. *Pand. Périod.* 1902, 2. consid. de la p. 30, colóna 1. Tot în acest sens se pronunță și doctrina. Cpr. T. Huc, VIII, 310. Planiol, I, 362 (ed. a 2-a) și II, 161 (ed. 1-a). Répert. Sirey, *Chose jugée*, 214 urm. *Pand. fr. eod. V^o*, 320. Laurent, XX, 29. Larombière, V, art. 1351, No. 18. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 369. Garsonnet, *Pr. civ.* III, § 465, p. 239. Griolet, *op. cit.*, p. 8 urm., 122 urm. Allard, *op. cit.*, p. 193. Lacombe, *De l'autorité de la chose jugée* (1866), p. 59 și 65 urm. F. Herman, III, art. 1351, No. 855 urm. Glesson, *Pr. civ.*, 1, p. 126 (Pichon, 1902). Baudry, II, 1286. Marcadé, V, art. 1351, No. II. Ricci, *Delle prove*, 350. Cpr. și P. Tuozzi, *L'autorità della cosa giudicata* (Torino, 1900), 50 urm.

⁽²⁸⁾ Sirey, 1900. 1. 1264. *Pand. Périod.* 1900. 1. 159. Cpr. și Trib. Iași. *Dreptul* din 1892, No. 82.

⁽²⁹⁾ *Dreptul* din 1891, No. 17. Cpr. Cas. rom. și C. Craiova. *Dreptul* din 1891, No. 47 și din 1901, No. 72. Veđi asupra acestei din urmă deciziuni și articolul d-lui C. G. Dissescu, publicat în *Dreptul* din 1901, *loco cit.*, studiu la care am răspuns în *Curierul Judiciar* din 1901, No. 76.

⁽³⁰⁾ Lucrul judecat poate deci să rezulte din o decizie implicită, dacă această decizie este urmarea neapărată a unui dispozitiv expres. Cpr. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 371. Répert. Sirey, *Chose jugée*, 237 urm. Demolombe, XXX, 294. Larombière, V, art. 1351, No. 27. Laurent, XX, 34. C. București. *Dreptul* din 1895, No. 27. Cas. fr. D. P. 95. 1. 312

⁽³¹⁾ Cas. fr. Sirey, 1899. 1. 307. *Pand. Périod.* 96. 1. 78 și *Dreptul* din 1896, No. 25.

printr'ensul, ear nu numai indicate sub formă de simplă enunțare⁽³²⁾.

Atât doctrina cât și jurisprudența admit însă cu toate acestea că de câte ori dispozitivul unei hotărâri este indoelnic, judecătorii pot să recurgă la motive spre a interpreta dispozitivul și a determina întinderea lui⁽³³⁾, fără însă al denatura și a-i schimba sensul pe cale de contestație; căci aceasta ar însemna a viola autoritatea lucrului judecat⁽³⁴⁾. Se violează de asemenea autoritatea lucrului judecat când prin executarea unei hotărâri definitive se modifică dispozitivul ei⁽³⁵⁾.

Judecătorii pot însă, în urma unei cereri a părților, să rectifice o eroare materială de redacție asupra numelui, calității și concluziilor părților, sau o eroare de calcul strecurată în dispozitiv (art. 292 Pr. civ. Cpr. și art. 1717 C. civ.)⁽³⁶⁾. «*Errorem calculi veritati . . . non afferre prejudicium saepe constitutum est*», dice L. unică Cod., *De errore calculi*, 2, 5. Eroarea de calcul n'ar putea însă fi rectificată, dacă, în loc de a figura numai în hotărâre, ar fi fost ea însăși obiectul judecăței⁽³⁷⁾.

În orî ce caz, hotărârea prin care o instanță de fond interpretează una din decisiile sale anterioare, fără a modifica dispozitivul ei, scapă de controlul Curței supreme⁽³⁸⁾.

Va să dică, după teoria generalmente admisă, motivele hotărârii pot câte odată complecta și lumina dispozitivul ei, determinând înțelesul și întinderea lui. Motivele, ce e dreptul, nu au nici o dată prin ele înșile autoritatea lucrului judecat,

⁽³²⁾ Cpr. Baudry, II, 1286. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 370. Larombière, V, art. 1351, No. 29. T. Huc, VIII, 310, *in fine*. Cas. rom. Bulet. s-a civ., 1869, p. 138 și 263.

⁽³³⁾ Planiol, I, 362 (ed. a 2-a) și II, 261 (ed. 1-a). Aubry et Rau, *loco cit.*, p. 370. Griolet, *op. cit.*, p. 123. Cas. fr. Sirey, 93. 1. 316. Cas. rom. *Dreptul* din 1893, No. 31 și Bulet. s-a I, 1893, p. 224. Trib. Teleorman, *Curierul Judiciar* din 1895, No. 21.

⁽³⁴⁾ Cas. fr. Sirey, 1899. 1. 136 și 176. Cas. rom. *Dreptul* din 1886, No. 31. Cas. fr. și C. Liège. Sirey, 90. 1. 127 și 399. *Pand. Périod.* 87. 5. 17. F. Herman, III, art. 1351, No. 1565 urm., 1585. Répert. Sirey, *Chose jugée*, 791. *Pand. fr. eod. V^o*, 1455. Larombière, V, art. 1351, No. 161. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 404. Griolet, *op. cit.*, p. 174. Laurent, XX, 148 urm. Demolombe, XXX, 391 urm. Jocoton, *De l'interprétation des jugements*, *Revue pratique*, t. VII, anul 1859, p. 391 urm.

⁽³⁵⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. s-a civ., anul 1867, p. 917.

⁽³⁶⁾ Cpr. Répert. Sirey *V^o cit.*, 792. Laurent, XX, 152, 153. Demolombe, XXX, 390. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 404.

⁽³⁷⁾ Griolet, *op. cit.*, p. 171. Demolombe, *loco cit.*

⁽³⁸⁾ Cas. fr. *Pand. Périod.* 1901. 1. 440.

însă ajung adese-orî la același rezultat prin complectarea lor cu dispozitivul⁽³⁹⁾.

Toate părțile unei hotărîri luminându-se și complectându-se unele prin altele, pot deci servi a determina sensul și întinderea dispozitivului, precum și punctele cari au fost judecate și cari, ca atare, nu mai pot fi puse în discuție. Dacă dispozitivul lasă loc la nedumeriri, pentru a se ști ce s'a judecat judecătorii vor consulta nu atât motivele decisiunii cât mai cu samă concluziile părților, restrângînd dispozitivul și mărginindu-l la chestiunile visate prin concluziile lor fie orale, fie scrise, și desbătute între părți. În acest sens se poate cu drept cuvînt dice: *Tantum judicatum quantum litigatum*⁽⁴⁰⁾.

Această regulă de interpretare este deci aplicabilă și astăzi⁽⁴¹⁾.

Ast-fel, hotărîrea care a acordat alimente reclamantului, în calitate de fiu său de părinte a pârîtului, nu are autoritatea lucrului judecat în privința filiațiunii sau paternității, dacă această chestie n'a făcut obiectul concluziilor părților⁽⁴²⁾. Trebuie să observăm, dice o lege romană, că hotărîrea care condamnă pe pârît a da alimente reclamantului, nu prejudecă întru nimic adevărul, pentru că judecătorul n'a judecat în specie chestiunea filiațiunii, ci a dispus numai ca pârîtul să dea alimente reclamantului: «*Nec enim hoc pronunciat, filium esse, sed ali debere*»⁽⁴³⁾.

Interpretarea dispozitivului și combinarea lui cu motivele decisiiei presupun, bine înțeles, că acest dispozitiv este în perfectă armonie cu motivele, și că există numai oare care îndoială asupra sensului și întinderii lui; căci dacă ar exista contradicere între motive și dispozitiv, nici o interpretare n'ar mai fi cu putință, dispozitivul singur avînd, în asemenea caz, autoritatea lucrului judecat⁽⁴⁴⁾. Contradicerea între motiv și dispozitiv ar echivala chiar cu o nemotivare, și ar putea aduce desființarea hotărîrei⁽⁴⁵⁾. **D. Alexandresco**

⁽³⁹⁾ Cpr. Cas. fr. și Trib. Iași. *Pand. Périod.* 93. 1. 223. *Pand. Périod.* 1900. 1. 159. Sirey, 1900. 1. 204. Sirey, 1902. 1. 22. *Dreptul* din 1892, No. 82. Veși și *Pand. fr., Chose jugée*, 364 urm.

⁽⁴⁰⁾ Cpr. L. 27, Dig., *De exceptione rei judicatae*, 44. 2. ⁽⁴¹⁾ Cpr. *Pand. fr., Chose jugée*, 360 urm., 1420. Laurent, XX, 37. Demolombe, XXX, 290, 295. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 371. Larombière, V, art. 1351, No. 30. Lacombe, *op. cit.*, p. 78. No. 78. Cpr. C. Riom. D. P. 94. 2. 69. Cas. rom. *Dreptul* din 1895, No. 73, consid. de la p. 602, coloana 1.

⁽⁴²⁾ Cpr. Aubry et Rau, VIII, § 769, p. 370. Larombière, V, art. 1351, No. 29.

⁽⁴³⁾ L. 5, § 9, Dig., *De agnoscendis et alienis liberis*, 25. 3.

⁽⁴⁴⁾ Cas. rom. Bulet. s-a I, 1888, consid. de la p. 211. Bulet. s-a I, 1889, p. 758. Trib. Mehedintși și Gorj. *Dreptul* din 1896, No. 9 și 82. C. Galați. *Dreptul* din 1895, No. 9. C. Bourges și Cas. fr. Sirey, 32. 2. 414. Sirey 41. 1. 453. *Pand. fr., Chose jugée*, 322 și 368. Répert. Sirey, *ead.* V^o, 217. Larombière, V, art. 1351, No. 18. P. Tuozzi, *L'autorità della cosa giudicata*, 58.

⁽⁴⁵⁾ Cas. fr. Sirey, 97. 1. 108.

INFORMAȚIE

D. I. N. Cesărescu, Avocat, primul nostru redactor anunță clientela sa că pe timpul vacanței tribunalelor, rămînd în țară, va continua ca și până acum lucrările sale de advocatură.

BIBLIOGRAFII

D-l Andrei A. Popovici, cunoscut industriaș, fost vice-președinte al Camerei de comerț din București a scos în broșură un interesant studiu „Politica noastră economică“, adresă către d-nul Ministru de finanțe — Spiritul denaturat.— Administrațiune.— Camera de comerț și industrie.

A apărut vol. VII, partea I, a Comentariilor de drept civil de d-l

DIM. ALEXANDRESCO

Acest volum coprinde materia:

„Teoria Probelor”

De vînzare la autor în Iași, la librăria *Alcalai*, București și la Redacția acestui ziar unde se găsec și cele-lalte volume. Se expediază contra valoare.

— PREȚUL 10 LEI —

A apărut:

CODICELE DE ȘEDINȚĂ

AL

JUDECATORULUI DE PACE

ADNOTAT ȘI COMENTAT

cuprinzînd

Legea pentru Judecătorii de Pace adnotată cu desbaterile parlamentare din 1879, 1894 și 1896. Explicațiunea teoretică și practică a cazurilor, Controversele Legii și Jurisprudența (1868—1902) în comparațiune cu legiurile vechi, legiurile franceză, belgiană și genoveză în concordanță cu Noul Cod de Procedură. Regulamentul legii pentru Judecătorii de Pace. Legea pentru autentificarea actelor adnotată cu Jurisprudența Inaltei Curți. Legea pentru tocmeli agricole.—Legea repaosului duminical.—Reproducerea textelor principale din cele-lalte legi relative la competența specială a județului de ocol cu observațiunii și trimiteri. Inovațiunile noului proiect al legii de pr. civ. relative la competența jud. de ocol. Un index alfabetic al legii timbrului. Tabela nolitor taxe de Portărei etc.

DE

CORNELIU BOTEZ

Membru de ședință la trib. Botoșani

De vînzare la autor, principalele librării și la redacția și tipografia acestui ziar, de unde se expediază contra valoare plus porto.

— Prețul 6 lei —

Rugăm pe abonații noștri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-votască a achita sumele datorite cât mai neîntîrziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat său timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor incasatori autorizați: Manole Herişescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu ștampila ziarului nostru.